

MONIKULTTUURISUUSASIAIN

NEUVOTTELUKUNTA

TOIMINTAKERTOMUS 2019-2020

**Vantaa
Vanda**

MONIKULTTUURISUUSASIAIN NEUVOTTELUKUNTA LYHYESTI

Lakipohja ja taustaa

Laissa kotoutumisen edistämisestä (31 §) määritellään kotoutumisen edistämistä paikallistasolla. Lain mukaan paikallisten viranomaisten on kehitettävä kotouttamista monialaisena yhteistyönä. Yhteistyöhön osallistuvat kunta, työ- ja elinkeinotoimisto ja poliisi sekä kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestävät järjestöt, yhdistykset ja yhteisöt. Lisäksi kunta tai useampi kunta yhdessä voi asettaa yhteistyössä paikallisten työmarkkina-, yrittäjä- ja kansalaisjärjestöjen kanssa kotouttamisen suunnittelun ja toimeenpanon kehittämistä sekä etnisten suhteiden edistämistä varten paikallistason neuvottelukunnan. Järjestämistavat vaihtelevat eri kunnissa. Vantaalla toimii kaupunginhallituksen nimeämä monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta. Sillä ei ole virallista päätösvaltaa.

Toimintakaudella 1.8.2019–30.6.2021 monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnassa on ollut 13 varsinaista jäsentä, toimialojen valitsevat asiantuntijaedustajat sekä Itä-Uudenmaan poliisin ja Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimiston edustajat. Varsinaiset jäsenet ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä ovat valtuustoryhmien esityksestä nimettyjä puolueiden edustajia. Lisäksi kaupungin toimialat nimeävät neuvottelukuntaan asiantuntijaedustajat ja heille varahenkilöt.

Toimielimen historia ulottuu lähes kahdenkymmenen vuoden taakse. Kaupunginhallituksen päätöksellä KH 8.1.2001 § 50 perustettiin kaksivuotinen maahanmuuttaja-asiain neuvottelukunta tarkastelemaan ja määrittämään Vantaan maahanmuuttajapolitiikan tavoitteita. Päätöksen taustalla oli laki kotoutumisen edistämisestä 1999 ja Hakunilan etniset levottomuudet. Tehtäviksi määriteltiin mm. kotouttamisohjelman toimeenpanon seuranta ja arviointi, esitysten tekeminen ja hyvien etnisten suhteiden edistäminen. Työtä jatkamaan nimettiin monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta toimikaudeksi 2003–2004. Sen jälkeen uusi neuvottelukunta on nimetty kahden vuoden välein.

Neuvottelukunnan toiminta nojaa kaupunginhallituksen asettamispäätökseen. Hallintosäännössä monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta mainitaan ensimmäistä kertaa vuoden 2020 uudistuksessa. Toimintasääntöä ei ole ollut, mutta uusi hallintosääntö edellyttää toimintasääntöä ja sille kaupunginhallituksen hyväksyntää, joten se tulee työn alle vuoden 2021 alussa. Kaupunginhallituksen päätöksen

mukaan asiantuntijaedustajilla on kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus, minkä lisäksi neuvottelukunta voi käyttää ja kuulla muitakin kaupungin työntekijöitä ja ulkopuolisia asiantuntijoita tarpeen mukaan. Apulaiskaupunginjohtajalla on kokouksissa läsnäolo-oikeus. (Kaupunginhallitus 12.8.2019 § 17).

Neuvottelukunnalla on oma menokohta 162050100, josta sen kulut maksetaan. Kulut ovat kokouspalkkioita, vuokarakuluja ja tarjoilukuluja. Lisäksi neuvottelukunta on rahoittanut Kulttuuriseppä-tunnustuksen ja siihen liittyviä kuluja. Vuosibudjetti on noin 25 000 euroa vuodessa.

KOKOONPANO 2019-2021

Kaupunginhallituksen 19.6.2017 (9 §) nimeämän neuvottelukunnan kokoonpanoa uudistettiin hieman elokuussa 2019 (kh 12.8.2019 § 17). Sen toimikausi jatkuu normaalia pidempään seuraaviin keväällä 2021 pidettäviin kunnallisvaaleihin saakka.

Neuvottelukunnan puheenjohtajana vuonna 2019–21 toimii SDP:n kaupunginvaltuutettu Ranbir Sodhi ja varapuheenjohtajana Miia Lindell (KOK). Vuonna 2020 koordinoituvastuu siirtyi Konserni- ja asukaspalveluista uudelle Kaupunkikulttuurin toimialle. Valmistelijasihteerinä on ollut molemmissa suunnittelija Anu Anttila. Kaupungin organisaatiomuutos toi vuoden 2020 alussa joitakin muutoksia kokoonpanoon.

Varsinainen jäsen	Varajäsen
Sodhi Ranbir, puheenjohtaja (SDP)	Liimatainen Reijo
Lindell Miia, varapuheenjohtaja (KOK)	Yüzlu Murat
Ibrahim Aadan (SDP)	Nieminen Miikka
Salasto Riitta (SDP)	Ayub Saba 16.12.2019 asti, sitten El Issaoui Naima
Hakulinen Teija (KOK)	Volkova Katja
Osmani Harun (KOK)(varajäsen 12.8.2019 asti)	Jashanica Xhemail (varsinainen jäsen 12.8.2019 asti)
Gilbert Olga (VIHR)	Silvennoinen-Hiisku Sveta
Mieskolainen Arto (VIHR)	Ahmed Karzan
Hautakangas Tanja (VAS)	Reijonen Kalle
Hinkonen Andrei (KD)	Juvonen Leena
Karadag Nejdet (KESK)	Shapcott Raakel
Luttinen Pauli Artturi (PS)	Palviainen Sami
Rannikko Pia (SFP)	D'Amour Banyanga Jean

2019	
Toimialojen ja muut asiantuntijaedustajat	Varaedustajat
Sosiaali- ja terveystoimi: Kurtti Aira/Linderborg Hilikka, maahanmuuttajapalvelut Valtonen Kirsi, ylilääkäri, 8/2019 asti	Björkman Mia, osastonhoitaja/ennalta-ehkäisevä terveydenhuolto
Sivistystoimi > 2020–2021 kaupunkikulttuuri Repo Marja, koulutuspäällikkö, aikuisopisto, 30.9.2020 asti Soinio Auli, koulutuspäällikkö, aikuisopisto 1.10.2020 lähtien Kasvatuksen ja oppimisen toimiala 2020–2021: Sailas Elise, konsultoiva koulupsykologi/perusopetus	Hakkari Pia, opetustoimen suunnittelija Karimäki Reeli, kulttuuripäällikkö/kulttuuritoiminta Halme Katjamaria, kehittämispäällikkö/varhaiskasvatus
Maankäytön > kaupunkiympäristön toimiala: Rajala Johanna, aluearkkitehti	Laine Ilkka, asemakaavapäällikkö, 8/2019 alkaen
Kaupunkistrategia ja johto 2020–2021: Lautiola Hannele, monikulttuurisuusasiain päällikkö/kasvupalvelut	Karjalainen Anne, palveluesimies, työllisyyspalvelut, 11/2020 asti
Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimisto: Hiltunen Annika, asiantuntija, 6/2019 asti Lehtonen Kadri, asiantuntija, 8/2019 lähtien 2020–2021: Kettunen Simo, asiantuntija	Tiainen Harri, asiantuntija, 6/2019 asti Laakkonen Henna, asiantuntija, 8/2019 lähtien
Itä-Uudenmaan poliisi: Ojala Jarmo, komisario/Korhonen Mika, rikoskomisario 2020–2021: Kauppinen Simo, rikoskomisario	Kostiainen Kimmo, rikoskomisario
YritysVantaa, edustettuna 6/2019 asti Korhonen Marketta, toimitusjohtaja	Söderlund Sari, yritysneuvoja

Neuvottelukunnan tehtävät ja niiden toteutuminen vuonna 2019–2020

Neuvottelukunnan tehtävät määritellään aina toimikaudeksi. Vuonna 2019 tehtäviin kuului

- osallistuminen hyvinvointiohjelman ja siihen sisältyvän monikulttuurisuus-suunnitelman laadintaan ja toimeenpanon seurantaan, syksystä 2019 alkaen myös
- myönteisen erityiskohtelun ohjelman toimeenpanon seuranta ja arviointi.

Useamman toimikauden yli ulottuvia pysyväisluonteisia tehtäviä ovat olleet

- etnisten vähemmistöjen elinolojen kehityksen seuraaminen,
- valtion maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikan ja niiden vaikutusten seuraaminen Vantaalla sekä
- hyvien etnisten suhteiden edistäminen ja monikulttuurisen ilmapiirin vahvistaminen Vantaalla muun muassa vahvistamalla vuoropuhelua etnisten vähemmistöjen ja heitä edustavien järjestöjen ja kaupungin välillä sekä yhteistyössä pääkaupunkiseudun toimijoiden kanssa.

Kokoukset 2019

1/2019: nuoret ja työllisyys -teemakokous Liidossa 27.2. Tutustuminen Vantaan nuorisopalveluihin, Ohjaamon ja valmennustalo Luxin toimintaan.

2/2019: lapsiperheiden palvelut 10.4.: kielitietoinen varhaiskasvatus, esi- ja alkuopetuksen yhteistyö, maahanmuuttajataustainen asiakas neuvolassa, Vanhemmat mukaan koulun -hanke, paikka International School of Vantaa.

3/2019: järjestöjen kuuleminen teemalla järjestöt kotoutumista tukemassa Vantaalla ja järjestöyhteistyön valmistelu, paikka kansalaistoiminnan keskus Leinikki 5.6. Kokouksesta lähti terveiset kaupunginhallitukselle.

4/2019: kauden aloituskokous 4.9. Vieraana Pasi Saukkonen teemalla *Maahanmuutto ja kotoutuminen pääkaupunkiseudulla – kotoutumisen monet ulottuvuudet ja kunnan mahdollisuudet tukea onnistunutta kotoutumista.*

5/2019: varhaiskasvatus-teema 23.10.: tutustuminen Rautpihan päiväkotiin ja avoimeen päiväkotiin, yhdenvertaisuuden vahvistaminen varhaiskasvatuksessa ja siihen liittyvät myönteisen erityiskohtelun ohjelman toimet.

6/2019: *Ollako vai eikö olla – tutkimus viiden kieliryhmän kiinnittymisestä Suomeen,* kansanedustaja Antti Lindtman vieraili teemalla maahanmuuttopolitiikan ja kotouttamisen ajankohtaiset asiat eduskunnassa, edustajien valinta Kulttuuriseppä-tunnustuksen valintaraatiin 6.11.

7/2019: kaupunginjohtajan vierailu ja ajankohtaiset asiat, aikuisten perusopetuksen tilanne, ajankohtaista maahanmuuttajien työllisyyden hoidossa Vantaalla: Tsempataan yhdessä -hanke ja maahanmuuttajien osaamiskeskus 4.12.

Kokoukset 2020

Vuosi 2020 oli kaikella tapaa poikkeuksellinen. Koronaviruspandemian vuoksi kevätkaudelle suunnitellut kokoukset peruuntuivat kokonaan. Kauden ensimmäinen kokous pidettiin 17.6. hybridikokouksena, jossa osa osallistujista oli mukana etäyhteydellä ja osa valtuustosalissa. Hybridikokouksista tuli syksyllä normi, ja kevääksi suunnitellut kokoukset siirrettiin lähes sellaisenaan syyskaudelle.

1/2020: korona-aiheiden teemakokous 17.6.: Itä-Uudenmaan poliisin turvallisuuskatsaus ja Ankkuritoiminta, myönteisen erityiskohtelun ohjelman tilannekatsaus, aikuisten perusopetuksen tilakysymys.

2/2020: teemana lähisuhdeväkivalta 26.8.: tutkimus pakolais- ja turvapaikanhakijainaisiin kohdistuvasta väkivallasta, ajankohtaista eduskunnasta lähisuhde- ja naisiin kohdistuvan väkivallan torjunnassa (vieraana Sari Multala), Niceheartsin esittely Tukea ja neuvontaa naisille väkivaltatilanteissa ja Väkivallasta vapaa nainen -hanke, Rikosuhripäivystys asiakasta tukemassa, lähisuhdeväkivallan vastainen työ Vantaalla, Miten tulevaisuuden sote-keskuksessa huomioidaan lähisuhdeväkivallan ehkäisy ja siihen puuttuminen?

3/2020: turvallisuusteema 30.9.: Poliisin ennalta estävän strategian toimeenpano ja muita ajankohtaisia asioita, turvallisuustyö Vantaan kaupungissa, ajankohtaista eduskunnasta päivän teemoista (vieraana Mika Niikko), Toimialojen, TE-toimiston ja Itä-Uudenmaan poliisin ajankohtaiset kuulumiset.

4/2020: nuoret ja opiskelu 11.11.: ajankohtaista eduskunnasta lasten ja nuorten koulupolun vahvistamiseksi (vieraana Jussi Saramo), Varian ajankohtaiset kuulumiset maahanmuuttajataustaisten nuorten tilanteesta, Vamos Vantaan näkökulmia nuorten koulunkäyntiin ja opiskeluun, ajankohtaista aikuisopiston maahanmuuttajaopetuksesta, Vantaan nuorisovaltuuston edustajien kommenttipuheenvuoro, Kulttuurisepä-raadin valinta.

5/2020: 16.12. Tienoo.fi -palvelun esittely, Vantaan ratikka -hankkeen esittely, myönteisen erityiskohtelun toimenpiteet 2021, Values-hankkeen ja Integrating Cities Charterin esittely, vuoden 2021 teemat.

Aloitteet ja kannanotot 2019–2020

- järjestöjen terveiset teemakokouksesta kaupunginhallitukselle 5.6.2019
- aikuisten perusopetuksen tilakysymystä on käsitelty useissa kokouksissa joulukuusta 2019 alkaen, työryhmä kannanoton laatimista varten perustettu tammikuussa 2020, keskeneräinen
- kannanotto Integrating Cities Charteriin liittymisen puolesta, päätetty 16.12.2020 kokouksessa
- kannanotto Jussi Särkelän valtuustoaloitteeseen, jonka tavoitteena on varmistaa vaikuttamistoimielinten toiminta. Neuvottelukunta kannattaa valtuustoaloitteeseen sisältyvää esitystä, jonka mukaan kaupunginhallitus nimeäisi edustajansa vaikuttamistoimielimiin.

Huomioita neuvottelukunnan toiminnasta

Poliittisten ryhmien edustajat osallistuivat kokouksiin erittäin aktiivisesti.

Asiantuntijoita kutsuttiin laajasti sekä kaupungin omasta virkakunnasta että sen ulkopuolelta. Neuvottelukunnassa vallitsee puolueiden välillä vahva yhteisymmärrys käsiteltäviä asioita kohtaan. Edustajat ovat harvemmin eri mieltä asioista, vaan he haluavat yhdessä toimia eräänlaisena sillan rakentajana politiikan, asiantuntijoiden, kaupungin ja kaupunkilaisten välillä. Se on melko harvinaista politiikassa, koska yleensä asioihin liittyy puoluepoliittisia näkökulmia, jotka ohjaavat edustajien toimintaa.

Kokousten ulkopuolella monikulttuurisuusasian neuvottelukunta on antanut panoksensa hyvien etnisten suhteiden edistämiseen valitsemalla kaksi edustajaa Kulttuurisepän valintaraatiin sekä osallistumalla puheenjohtajan kanssa palkinnonjakotilaisuuteen Monikulttuurisessa Itsenäisyyspäiväjuhlassa.

Koska virallista päätösvaltaa ei ole, monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan toiminnan merkityksellisyys syntyy siitä, että luottamushenkilöt, viranomaiset ja kulloinkin kutsutut asiantuntijat ja tutkijat voivat yhteisen pöydän ääressä keskustella ajankohtaisista kotoutumiseen ja maahanmuuttoon liittyvistä asioista laajasti ja eri näkökulmista. Vaikuttavuutta voi syntyä osallistujien viedessä viestiä eteenpäin poliittista tietä esim. omien ryhmiensä kautta tai virkareittejä pitkin. Tällaisen epäsuoran vaikuttavuuden mittaaminen on kuitenkin vaikeaa.

Kotouttamistoimenpiteiden vaikuttavuuden systemaattinen arviointi on haastavaa. Sitä on tarkoitus kehittää osana hyvinvointiohjelman ja myönteisen erityiskohtelun ohjelmien raportointia ja arviointia. Keskeinen nykyiseen toimintamalliin liittyvä kehittämiskohde on yhteisten näkemysten tuottaminen ja niiden muokkaaminen aloitteiksi ja kannanotoiksi. Niille ei ole olemassa vakiintunutta prosessia ja käsittelytapaa kaupunginhallituksessa, joten niiden vaikuttavuutta on vaikea arvioida.

Viestintää on tarpeen kehittää edelleen. Vantaan asukaslehdessä 2/2019 oli juttu neuvottelukunnasta osana laajempaa vaikuttamistoimielimistä kertovaa juttusarjaa. Osasta kokouksia on twiitattu. Sisäisessä viestinnässä käytettiin sähköpostia ja luottamushenkilöiden extranettiä, joka siirtyi vuoden lopussa Sharepointiin.